

Щодо надання допомоги по вагітності та пологах (лист Пенсійного фонду від 17.07.2025 р. № 2800-030401-8/47577)

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, СТРАХОВИХ ВИПЛАТ, СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ,
ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ ТА ПІЛЬГ

ЛИСТ

від 17.07.2025 р. № 2800-030401-8/47577

Розглянувши [...] звернення [...] щодо надання допомоги по вагітності та пологах [...], Пенсійний фонд України повідомляє.

Згідно із частиною першою статті 3 Закону України від 23.09.99 N 1105-XIV "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі - Закон N 1105) соціальне страхування здійснюється за принципами законодавчого визначення умов і порядку здійснення соціального страхування.

Відповідно до статті 11 Закону N 1105 страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності підлягають особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту) (крім домашніх працівників, які не беруть добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання, зокрема які є резидентами Дія Сіті, у тому числі в іноземних дипломатичних та консульських установах, інших представництвах нерезидентів або у фізичних осіб, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах, фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності на інших підставах.

Частиною першою статті 12 Закону N 1105 встановлено, що право на страхові виплати за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності мають застраховані особи - громадяни України, іноземці, особи без громадянства та члени їхніх сімей, які проживають в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Це право виникає з настанням страхового випадку в період роботи (включаючи час випробування та день звільнення), зайняття підприємницькою та іншою діяльністю, якщо інше не передбачено законом.

Згідно з абзацом другим частиною першою статті 22 Закону N 1105 допомога по вагітності та пологах застрахованим особам (у тому числі тим, які здійснюють підприємницьку чи іншу діяльність та одночасно працюють на умовах трудового договору) надається за основним місцем роботи (діяльності) та за місцем роботи за сумісництвом (наймом) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з урахуванням особливостей для страхових випадків, передбачених абзацом третім частини третьої статті 36 цього Закону.

Частиною першою статті 23 Закону N 1105 передбачено, що підставою для призначення застрахованій особі допомоги по вагітності та пологах є сформований на основі медичного висновку про вагітність та пологи листок непрацездатності.

Відповідно до частини шостої статті 4 Закону України від 08.07.2010 N 2464 "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" фізичні особи - підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, які мають основне місце роботи, звільняються від сплати за себе єдиного внеску за місяці звітного періоду, за які роботодавцем сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі не менше мінімального страхового внеску.

Отже, якщо за основним місцем роботи роботодавцем було нараховано та сплачено єдиний внесок не нижче мінімального страхового внеску, то у такому випадку фізична особа - підприємець звільняється від сплати єдиного внеску за такий період. А тому не набуває права на страхові виплати за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності як фізична особа - підприємець, за страховими випадками, які настали в період, коли така особа працювала за основним місцем роботи і за неї сплачувався єдиний внесок не менше мінімального страхового внеску.

Крім того, слід зазначити, що чинним законодавством не передбачено добровільної сплати фізичною особою - підприємцем єдиного внеску, в тому числі і у разі, якщо за основним місцем роботи роботодавцем було нараховано та сплачено єдиний внесок не нижче мінімального страхового внеску.

З повагою

**Заступник начальника управління -
начальник відділу контролю правильності
розрахунку виплат у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності управління
страхових виплат та соціальних послуг** **Артур ЧЕРЕДНИК**